

BERK MUZ A.Ş. BİLDİRİSİ

Türkiye'nin en eski muz üreticilerinden ve Türkiye'ye ilk muz ithalatını gerçekleştiren ithalatçılardan birisi olarak hem üretim hem de ithalatta ki sorunlara iki cephede de olmanın avantajı ile bakmaya çalışacağım.

Birbirine karşıt gibi görünen ithalat ve üretim aslında doğru uygulanacak politikalarla birbirini destekleyen, ikame eden hatta serbest piyasa ekonomisi içinde her açıdan birbirini terbiye eden, aynı sektörün, çıkarları ortak iki tarafıdır. Sorunları da ortak olan muz üreticisi ve ithalatçılar ortak sorunları da birlikte çözmek zorundadır.

Muz üretiminin ülkemiz ekonomisi için önemi ve bizim bölgemiz hane halkının en büyük geçim kaynağı olduğu açık bir gerçektir. Bölgemizi ekonomik açıdan besleyen en önemli damar muz üretimidir. Tüm üretim sorunlarına ve sahipsiz bırakılmamıza rağmen muz üreticimiz 1994 yılında 12.000 dekar alanda 30.000 ton üretim yaparken 2009 yılında üretim alanlarını 50.000 dekara, toplam üretimi ise 230.000 tonlara çıkarmayı başarmıştır. Verim, meyve kalitesi, ambalaj, tesisleşme, teknoloji kullanımı bakımından da dünya tarım standartlarını yakalamıştır. Üreticimiz muz üretimiyle ekonomimize her yıl 200-250 milyon TL katkıda bulunmaktadır.

Muz ithalatının serbest bırakıldığı ilk günlerde üreticiler olarak hepimiz tepki gösterdik. Ancak şu bir gerçek ki üretim miktarımız, üretim alanlarımızın kısıtlı olması nedeniyle, ülkemizdeki talebi karşılayamıyordu. Muz İthalatı da tüm dünyada koruma duvarlarının yıkıldığı o dönemde zorunlu ve kaçınılmaz bir gerçektir.

Muz ithalatının başlaması ile kısa bir bocalama yaşayan muz üreticimiz ithalatın yıpratıcı etkisini kısa sürede atlatarak ithalattan kaynaklanan dezavantajları lehine çevirebilmeyi başardı. Bu arada ithalatla ülkemize gelen ithal muzlardan kalite, standartlar, ambalaj, sarartma teknikleri, ilaçlama, sera üretimi gibi bir çok konuda ders aldık. İthalat bir çok sektörde yıkıcı etkiler bırakırken muz üreticileri olarak biz bu sınavı başarıyla verdik.

Bu sınavdan başarıyla çıkmamızı sağlayan en önemli faktör kuşkusuz ithalatın başladığı dönemde üreticimizi ve üretimimizi korumak amacıyla uygulanan yüksek gümrük vergi oranıydı. Üretici ve ithalatçı olarak bu filtrenin ne kadar önemli olduğunu çok iyi biliyorum. Ancak son yıllarda başlayan ve yasal kılıf giydirilmiş gümrük usulsüzlükleri tüm dünya ekonomilerinde sorun olurken muz ithalatına ve üreticimize bunun olumsuz yansıması da kaçınılmaz oldu. Özellikle yüksek vergi oranı uygulanan malların ithalatında "PERDELEME" diye tanımlanan yöntemle yüksek vergiden kaçış yollarını bulan kötü niyetli ithalatçılar son 5 yıl içinde hem üreticimize hem de dürüst ithalatçıya büyük zararlar verdi. İthalatta naylon faturalarla paravan şirketler üzerinden yapılan bu işlemleri önlemek için yetersiz yasal düzenlemeler ve Uluslararası Anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerimiz kaçakçılıkla mücadele de Gümrük Teşkilatının elini kolunu bağlamaktadır.

Türkiye'de Anti-Damping yasalarına ve ithalatta haksız rekabeti önleme hakkındaki 3577 sayılı yasaya rağmen dünya piyasa fiyatlarının hatta Türkiye'de ki yerli muz üretim maliyetlerinin altındaki fiyatlarla yapılan bu ithalatlar nedeniyle yerli muz üretimi ve üreticisi mağdur olurken, ülke kaynaklarını sömüren, piyasalarda yerli muzun ithal muzla rekabet etme koşullarını yok eden bu durum, yerli üreticimizin muzunu üretim maliyetlerinin altında satmak zorunda bırakmakta, üreticiler seralarını sökmekte, binlerce aile tek geçim kaynağı olan muz üretimini terk etmektedir.

Hem muz üreticimizin mağduriyetini, hem de hazinemizin vergi kaybını önlemek için alınması gereken tedbirler aslında oldukça basittir. Yeter ki siyasi ve bürokratik karar mekanizmaları bu konuda adım atsınlar. Bu tedbirlerin alınması için çok uzağa değil Avrupa Birliği ülkelerinde ki uygulamalara bakmamız yeterli olacaktır.

Avrupa Birliği ülkeleri muz ithalatında beyana dayalı kıymet üzerinden alınan Gümrük Vergisi uygulamasının Gümrük vergi kaçakçılığını ve kaçınılmaz olarak devamında gelir vergisi kaçakçılığını özendirdiğini ve kara para trafiğini beslediğini görünce, gümrük vergi uygulamasını kötü niyetli ithalatçının inisiyatiline bırakmamak için “TON BAŞI” mali yükümlülük uygulamasına geçmiş ve bu sorunu çözmüştür.

Alınacak tedbirler konusunda Muz İthalatında taraf olan Tarım Bakanlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın alınacak tedbirler için koordine olarak çalışması şarttır.

Sorunu çözmek için acilen alınması gereken tedbirler

1-Tarım Bakanlığı, Kontrol Belge başvurusu yapan ithalatçıların Kontrol Belgesi ekinde ibraz ettikleri faturalarda, Dış Ticaret Müsteşarlığının belirlemiş olduğu “Referans Fiyat “ altında ki başvuruları geri çevirmelidir.

2-Muz İthalatına mutlaka “Gözetim Uygulaması” getirilerek Kivi ithalatında yerli üreticiyi korumak için alınan tedbirlerin aynısı Muz ithalatında birebir uygulanmalıdır.

3-Gerekirse İhtisas Gümrükleri ihdas edilerek uzman gümrük ve memurlar gözetiminde muz ithalatı yapılmalıdır. Bu uygulama yerli çay üreticisini korumak için Çay İthalatına getirilmiştir. İhtisas gümrükleri gözden uzak Gümrük Müdürlüklerinde düşük kıymetle ithalat yapan ve bu ithalatlarda paravan şirketler, naylon faturalar kullanan firmaları caydıracak en önemli tedbirlerden birisidir.

4-Kıymet üzerinden alınan oransal Gümrük Vergisi terk edilmeli A.B. 'de uygulanan ton başı Ek Mali Yükümlülük uygulaması getirilmelidir. Üretimi ve üreticiyi korumak için bu mali yükümlülük en azından net ton üzerinden 750 USD olmalıdır.

5-Muz ithalatına konacak 750 usd /Ton mali yükümlükten en az % 10 oranında bir pay Muz üretimini ve bölgede muz ticaretine dönük tesisleşmeyi teşvik için bölgeye aktarılmalıdır.

6-Sınır Ticareti kapsamında 3. ülke orijinli İthal Muzun sınır komşusu ülkelerden özellikle İran'dan getirilmesine izin verilmemelidir. Yine tüm komşu ülkelerde uygulanan düşük gümrük vergisi nedeniyle Yolcu Beraberinde Eşya kapsamında Türkiye'ye organize olarak muz sokan çetelere izin verilmemelidir.

Muz ithalatın da, uygulanan yüksek oranlı gümrük vergisi yerine ton üzerinden ek mali yükümlülük uygulamasına geçilmesi ve muz ithalatlarının İhtisas Gümrüklerinden yapılması kaçakçılığı engelleyecek, kaçakçılıkla mücadelede kamu idaresinin elini güçlendirecek, oluşacak havuzdan aktarılacak payla da Muz Üretimi ve üreticisi desteklenecektir. Bu tedbirlerle ithalatta alınan vergi gelirlerinde bugünkü kaçağın kalkması neticesinde Ek Mali Yükümlülük konularak Ton üzerinden alınacak 750 USD Ek Mali Yükümlülük hazinenin muz ithalatından kaynaklanan gelirini koruyacak hatta artıracaktır. Hazinenin eline geçecek ek vergi geliri kaçağında önlenmesi ile birlikte en az % 20 artacaktır. 02.05.2011

Mehmet BERK
Muz Üreticisi ve İthalatçısı